

AFTURHALDSFLOKKARNIR OG ELLISRENTAN

«Dagblaðið er nú farið at egna vallinguna og heldur, at ellisrentan kann nýtast sum agn. Jú, okkurt skal egnast, um ein skal sleppa frá at verða ongul í ella krøktur á valdegunum, ein krossur er betri enn eingin, og fær ein so tveir krossar, so sleppur hann eisini frá at verða greipaður.

Øll minnast, hvussu leingi vit javnaðarmenn hardust ímóti hardari móti-stöðu, áðrenn tað eydnaðist okkum at fáa teim gomlu og sjúku so tohulig kor sum gjørligt. Sjúkavandi mátti ellisrentan og annað hækka so hvørt, sum vörurnar dýrkaðu.

Tað var tí púra einki annað enn rætt og skjál, at ellisrentan hækkaði nú fyrri kortum. Vit vita, at bløð sambands og fólkaflokks settu stórar yvirskriftir omanfyri boðini, um at nú hövdu tíra menn hækkað ellisrentuna.

Vit skrivaðu bara, at vit gleddu okkum yvir, at ellisrentan og avlamsrentan hækkaðu. Annað skrivaðu vit ikki, tó at vit væl kundu sagt, at teir, sum hava lagt toll á neyðsynjarvörur og harvið gjørt tað dýrari at liva, skulu hava tað at víta, at hetta er einki uttan teirra skylda at lata tilkær studningar hækka. Men somikið góðir eru javnaðarmenn við tey sjúku og gomlu, at vit ikki vildu blanda politikk uppí eitt tilikið mál. Vit vildu halda frið. Men eingin fær frið, longri enn grannin vil. Nú hevur dagblaðið drigið málið fram og krøkt tað á

kapitalistahúkarnar sum beitu til tey val, ið nú nærkast, so noyðast vit væl at siga sannleikan soleiðis, sum hann í veruleikanum er.

«Dagblaðið» sigur, at summir javnaðarmenn vóru ímóti at hækka ellisrentuna, tí vit vóru bangnir fyrri at fáa meira skatt. Mangt kann verða skrivað, tí pappírið er tolið og má finna seg í at fáa tilkær ósannleikar smurdar á sín hvíta rygg. Sannleikin er tann, at fleiri javnaðarmenn hövdu orðið, tá ið málið var til viðgerðar. Summir av okkara monnum takkaðu Landsstýrinum fyrri, at tað vildi seta uppskot fram um at hækka tilkær studningar. Hetta, at takka Landsstýrinum, haldi eg nú var nakað avgjört, tí sum sagt var hetta teirra skylda at gera og skuldu tí onga tókk hava. Men «bøhlighed koster ingen penges plagar» Davidsen at siga, og so takkar hann — viðhvørt kanska bara — avgóðum vana.

Men líkamikið við tókkini. Eitt sögdu allir javnaðarmenn — bæði Davidsen og hinir, sum ikki takkaðu, at vit sjálvandi vildu styðja uppskotið viðvíkjandi hækkanini, men vit vóru ímóti at leggja byrðurnar á kommunurnar. Hesum vóru vit ímóti tá og eru tað tann dag ídag. Vit vildu, et statur og Løgting skuldu gjalda tað, ið tað kostar.

J. H. Danbjørg.

LÆKNASTRÍÐIÐ

(Framhald.)

Jens Chr. Simonsen, vrakrari: Eg má byrja við at siga, at fyrr, røðarar hava verið líka so hálr sum læknafelagið. Á samráðingarfundinum í Havn, spurdi eg ríkisumboðsmannin, um hann nú kundi geva okkum nýtt prógv fyrri, at Halvorsen hóast alt verður settur í starvið. Hann svaraði: Jeg mener det ærligt, men jeg har ingen magt. Hvat virði hava hesi orð? Einki. Er Halvorsen fyrst farin út av sjúkrahúsinum, er hann farin með alla. Vit skulu tí halda fast um Halvorsen, ið ikki skal út um sjúkrahúsgáttina (Hoyrt! Lógvabrestir.). Eg havi verið til samráðingar bæði uttan- og innanlands. Eg veit, hvat teir høgu harrar hava sagt og meti teir allar hálar. Tá ið so góður vilji er til steðar, hví er Halvorsen so ikki settur. Hví ðil henda ónyttuga drálingin. Setið Halvorsen, og sigurin er vunnin fyrri allar Norðoyingar. (Hoyrt! Lógvabrestir.).

Betuel Johannesen, skipari: Hákur Djuhuus hevur tosað um ta erligu meiningina, ið nú er tilsteðar. Hví hevur so Halvorsen verið einsamallur í eitt hált ár. At seta tveir danskar læknar ger bert flókjuna verri og elvir til meira stríð.

Esmar Jacobsen, skipari: Stöðan í læknamálinum er hin sama í dag, sum tá ið eg fór burtur. Skilji ikki teir fyrstu røðararnar. Loyvi mær at spyrja, hava Klakksvíkingar brotið nakra lóg fyrri tað, um 99 % av Norðoyingum vilja hava ein lækna? Eg havi nú høyr tosað um málið heilar 2000 fjórðingar burtur frá Föroyum, men allastaðni havi eg høyr menn sagt, at eingin lóg er brotin. Fólkíð má fáa vilja sín framan. Fólkíð sigst ongur lógir at kenna. Tað er nú ikki altið, teir lærdu hava rætt. Juristar fáa órætt til rætt, og í hesum máli verður arbeitt fyrri at fáa órætt til

rætt. Hvat viðv, at halda lógir, so bróta teir lógir hvønn dag.

Viggo Joensen, reiðari: Nú verður sagt, at menn hava 100 % vilja at loysa málið, og at myndugleikarnir eru við. Tað er gott, men mær tykir, at tað er lógið, at hesir somu menn einki skuldu virða okkum, tá ið vit vóru til fundar í lögtinginum, tá vóru tað bert J. H. Danbjørg og Th. Petersen, ið tóku undir við okkum. Tað, ið teir siga nú, haldi eg vera heldur hált. Á hvønn hátt vilja teir nú loysa málið, er tað treytað av nökrum? Halvorsen kann ikki setast, tí hann hevur starvið hjá øðrum manni, men tað vóru vit, soleiðis sum tað hevur verið skrivað í donsk og føroysk blöð, ið forðaðu Rubek Nielsen at sleppa upp á land og Halvorsen at rýma av sjúkrahúsinum. Tað tykist lógið, at tað fyrst skuldi frættast úr Keypmannahavn, at nýggjur lækni var settur. Hetta skuldi verið gjørt síðani fyrst í januar. Einki varð gjørt, men nú tykist alt at vera so greitt, og menn eru komnir líka úr Hjórring fyrri at verða settir her. Eg mistrúgvi, at teir eru sendir av onkrum, tí báðir hava embætti.

Elias Eliassen, fiskimaður, Mikladali: Nógv hevur verið tosað um, hvussu læknin skal setast. Nú skulu teir konstituera danska læknin, ið komin er niðri frá, hví ikki heldur konstituera læknin, ið vit hava framanundan. Lat hann sita konstitueraðan í 3 mánaðar. Hetta vildi verið sambært fólksins ynski. Skal ein vera settur, má tað vera Halvorsen. Lat linar fara aftur, har teir eru frákomnir.

Olaf Joensen, heilsölum.: Mær kom í huga yrkingina, ið J. P. Gregersen yrkti til hin stóra fólkafundin í Mannafallsdali og millum annað tekur

Føroya SOSIAL-DEMOKRATUR

Blaðstjóri
VILLI SØRENSEN
tell. 2172
Postbox 76

Prent:
A. ØSTER

til: Ging er hespan upp et greiða..... Tað varð sagt, at Föroyingar hava valdið, men vit hava fingið eitt heimastýri, ið ongum líkist. — Eru 100 pst. fyrri at hava Halvorsen sum lækna. Tað sló meg, tá ið Hákur Djuhuus segði, at Rubek Nielsen fekk lønina, ið Halvorsen annars skuldi haft. Er Rubek Nielsen ólógliga settur, vil eg heita á landsstýrið at fáa peningin aftur í landkassan. Jóhan Rasmussen nevndi teir triggjar lögtingsmenninar, ið hendað dag sendi teg á fund mín; ið arbeitt hövdu málinum til frama. Hví nevndi hann ikki hin fjórða? (Her sipaði røðarin til O. F. Joensen).

Sambært uppskotið frá Einar Waag um at velja menn at fara til Havnar, vóru hesir einmælt valdir: Einar Waag, Fisher Heinesen, O. J. Jacobsen, Gunnar Nolsøe, Olaf Joensen, Pól J. Skarðsen og Elias Eliassen.

Fisher Heinesen tók undir við uppskotinum um at konstituera Halvorsen hesar 3 mánaðarnar, ið ætlanin annars var at konstituera Toft, lækna

Richard Jacobsen, skipari: Hesin fundurin kemur at standa sum ein minnisdagur í Föroya sögu. Málið fer nú til lögtingið, og vit fáa at víta, hvat teir kenna. Vit hava bert komið fram við ynski fólksins, hvat vit enn hava verið. Um teir nú ikki taka væl undir, kemur tað at hava álvarsligar fylgjur.

Fisher Heinesen: Tá ið vit vóru til samráðingar við ríkisumboðsmannin, spurdi ein, hví hesin nýggi læknin var komin, og legði aftrat, at tað einans kundi vera tí, at hann var keddur av livinum. Ríkisumboðsmaðurin hevur sagt, at vit skulu fáa at víta, tá ið læknin kemur norður og hevur lovað at koma sjálvur norður at seta hann; men vit hava sagt honum, at um hann einki annað samráðingargrundarlag hevur uttan tað, at Halvorsen skal frá, so vildi hvørki hann ella læknin sleppa uppá land.

Jens Cl. Isaksen, keypm.: Vegna elli havi eg ikki kunnað tikið beinleiðis lut í læknastriðnum, men sum ein trúgvandi maður kann eg siga, at eg eri 100 pst. fyrri at seta Halvorsen. Eg vil takka teimum, ið vart hav fyrri, at nakar annar lækni er komin, tí keðiligt vildi tað verið, um Halvorsen fór fyrri lút og kalt vatn. Tað vildi verið rætt, at tey, ið gjørt hava ímóti fólksins vilja, vóruð víða kend um Föroyar. Tannsum er fóður fyrri tí, má striðið til striðið er komið at enda. (Lógvabrestir.).

Betuel Johannesen: Vit kunnu kenna okkum stoltar. Fleiri læknaembætti hava verið lýst leys, men eingin hevur søkt. Nú hava teir sent okkum tveir læknar.

J. P. Skarðsen, fiskim. Lovik: Okkum dæmar ikki at hava kommunulækna. Síðani kommunulæknaembættið kom, gjalda við 4 ferðir so nógv limagjald til sjúkrahússins. — Takki Klakksvíkingum fyrri mikla stríði teirra og vil biðja øll halda á, til sigurin er vunnin.

(Framhald.)

Til J. H. Danbjørg kennara í Porkeri

Eg havi ikki ætlað nakað blaðskjak viðvíkjandi skúlaóskilinum. Ikki var tað tí, eg setti slíkan spurning fram. Men eftir sum tygum, hr. Danbjørg, svara soleiðis aftur, so eri eg noyddur aftur at taka til pennin.

Tygum, hr. Danbjørg, sýnast at hava tað áskoðan yvir fyrri skúlanum, at börnini læra best við at ganga minst mögulegt í skúla; men hetta eri eg als ikki samdur við tygum um. Tað, at tygum siga, at börnini læra best við at ganga sum nú — 2 dagar um vikuna — kann eg ikki — sjálvt um eg ikki eri lærari. Tygum pástanda, at tað ið börnini læra, læra tey um veturin, og at tað er tí at næmingarnir úr tygara skúla hava so góðar möguleikar fyrri at takast upp í hægri skúlar.

Kanska verða vit skjótt at fáa ein nýggjan skúlaplán, sum sigur, at börnini skulu ganga gott helvina av árinum í skúla — nevniliga frá 1. okt. til 1. mai, og so sleppa börnunum uppá fjall restina av árinum, tá verða tey at læra allar best. Tygum vilja tó viðganga, at munur er innmillum tykkum lærarar, tað er gleðiligt, tí tað er jú ein óvurhonds stórir munur millum lærarar.

Summir hava ikki tey evnir at kunna læra av sær, hvussu fegin teir vilja. Meðan summir ikki gita læra börnini tað allraminst, bert sita sum eitt ími í skúlastovuni.

Hvussu ber tað til, hr. Danbjørg, at í summum bygdam ganga börnini hvønn dag á vikuni í skúla — tað sama um summarið, sum um veturin.

Er tað tí, at teir lærarar vilja, at börnini einki skulu læra, ella hvat er orsøkin, tá ið tygum siga, at börnini læra best við at ganga 2 dagar um vikuna í skúla?

Nei — og aftur nei — teir lærarar, sum hava börnini at ganga í skúla hvønn dag um summarið tað sama sum um veturin, tað eru lærarar, sum við fullari samvitsku røkja tað ábyrgdarstovu, teimum er givið upp í hendi. Hvið slagði er tað, sum einans situr fyrri peningapösan. At vera lærari má ikki bert vera av navni, tí tað má hvíla nakað ábyrgdarfullt aftanfyri navnið lærari, um tað skal takast fyrri álvara — tað eigur ein og hvør lærari at leggja sær í geyma, um hann ikki hevur tonkt yvir tað.

Øll rættshugsandi foreldur, sum vilja sínum börnum væl, megu finnst at tí syndarlaga skúlagangi, ið er í teimum flestu småbyggunum nú á døgum.

Um ikki skúladirektið verður at taka sær um reiggj, soleiðis at börnini kunna fáa síná fullu skúlatíð, um summarið tað sama sum um veturin, so verða øðru ráð at taka.

Slikt óskil skal ikki herska longur.

Tað ringasta av øllum er tað, at tygum sýnast at vera illur, tí eg havi fingið innivist í Sosialinum fyrri greinstubba mínum, tí hann viðrørir lærarastættini — slikt vildi eg ikki trúð til tygum, hr. Danbjørg. At enda vil eg lata tygum, Danbjørg, víta tað, at sjálvt um vit báðir eru samdir í nógvum øðrum málum, so kann eg ikki vera einigur við tygum um skúla-spurningin, sum hann nú liggur fyrri.

Ein faðir.

Tórshavnar líkkistugoymsla

hevur telefon nr. 2206

ymiskir prístir
JACOB C. JOENSEN
snikkari